

Handilsskúlanæmingar á oljunámsterð í Skotlandi

Føroyar mótvegis oljufeløgnum

Hvat onnur kunnu krevja av okkum, og hvat kunnu vit krevja av teimum, um olja verður funnin í føroysku undirgrundini

Tá hugsað verður um, at Føroyar nú eru á veg inn í eina nýggja »verð«, er tað sera árokandi, at ymisk viðurskifti verða fingin upp á pláss, áðrenn tær endaligu avgerðirnar verða tiknar.

Dømi um hvat eitt ríki vanliga krevur av oljufeløgnum, áðrenn farið verður undir samráðing- ar:

1. At fáa so stórt gjald sum møgulegt frá oljufeløgnum undir leiðingini
2. At áseta reglur fyri leiðingini og menningini
3. At áseta reglur fyri menningartíðina
4. At tryggja tørvin hjá heimamarknaðinum
5. At hava ávirkan á olju- prísinn heima
6. Sjálvi at eiga ein part av oljuávinnum
7. At tryggja at oljufeløgini eisini nýta heimligar fyrirkætur og arbeiðsmegi
8. At fáa oljufeløgini at gjalda fyri so stóran part av ilöguni sum gjørligt.

9. At fáa part av yvirskotinum, so skjótt sum tað kann staðfestast.

Dømi um hvat eitt oljufelag vanliga krevur av ríkinum, áðrenn farið verður undir samráðing- ar:

1. At fáa so stóran part av yvirskotinum sum møgulegt
2. At fáa so friar ræsur sum møgulegt viðvíkjandi stödd, göngd og longd av:
 - a) leiðingar skránni
 - b) virksemi- meting
 - c) menningarætlan, (her verður hugsað um offshoreloading ella pipeline o.t.)
 - d) framleiðslu mynd
3. Friar ræsur at umsita ráðoljuna útan avmarking- ar
4. So lúla uppiblanding sum møgulegt viðvíkjandi prísunum á ráðoljuni og amboðunum. Vanliga vilja teir fylgja marknaðarprísunum.

5. Friar ræsur at velja samstarvsfelagar.

FØROYINGAR MUGU VERA UMHUGSNIR
Her er tað sjálvsagt greitt, at eingin av þortunum fær síni ynski fullnøkt og mugu tí samráðingar til, áðrenn semja kemur í lag. Tí er tað sera árokandi, at føroyingar hava hetta í huga, tá farið verður til samráðingar- borðið.

Føroyingar mugu gera sær greitt, hvat teir veruliga vilja og ynska, áðrenn teir seta seg við samráðingar- borðið. Havast skal í huga, at hesir menn, ið sita hinu- megin samráðingarborðið, vita, hvat teir vilja og ynska, og hvussu teir skulu »manipulera« okkum fyrri at fáa sín vilja igjøgnum. Tí er tað alneyðugt, at ikki verður lopið framav í tingingunu, men at føroyingar taka sær alla ta tíð, ið krevst, fyrri at fáa ta avgerðina, sum gagnar Føroyum og føroyingum best. Av tí at vit eru so nýggj á marknaðinum, hevði tað ikki verið heilt av leið at fingið sær ráðgeving frá serfrøðingum uttanlands. Her kundi hugsast, at Føroyar leitaðu sær til Skotlands eftir ráðgeving, men tað er eisini sera árokandi, at tann føroyski serkunn- leikin verður nýttur til hetta endamál.

Føroyar mugu tryggja sær, at tær eru við til at styrka menningarferðini. Ansast skal eftir, at hóvliga verður farið fram í hesi byrjanartíð. Her meina vit við, at um tað gongur ov skjótt fyrri seg, kunnu vit lættliga missa fótastíð og enda aftur í 80'unum (og tað er valla nakað at ynska sær).

Hetlendingar vitja í Føroyum fyrri at greiða okkum frá, hvussu teir hava lagt menningina til rættis

David Sagar á Robert Gordon Universitetinum:

Oljan kann fáa føroyska búskapin á fótur

Verður nokur føroysk oljuvinna er sera umráðandi, at yvirskotið verður skilagott brúkt, eitt nú eigur partur av tí at setast í virðisbrøv uttanlands. Í hesum sambandi eiga føroyingar at hyggja at, hvussu skotar og hetlendingar hava borið seg at sigur stjórin á handelsdeildini á Robert Gordon Universitetinum í Aberdeen, David Sagar, sum sjálvur er hetlendingur

Eftir at oljuráðstevnan úti á Holiday Inn var liðug, møttu vit einum av fyrirleik- arunum, Mr. David N. Sagar. Hann tosaði um tann infrastruktúr, ið vit mugu byggja upp til eina komandi oljuvinnu, um berghol í 80'unum osfr.

INFRASTRUKTURAR

Mr. David N. Sagar er stjóri á handels deildini á Robert Gordon Universitetinum. Hann kallar seg sjálvan fyrri hetlending av reimum blóði, og tað er kanska serliga tí, at hann hevur so stóran tokka til Føroya. Hann er sera fegin um tey góðu útlitini fyrri oljuvinnu í Føroyum, og sær tað sum størsta møguleikan fyrri at fáa tann føroyska búskapin á fótur aftur. Hann tosar nógv um at fáa infrastruktúrinn broyttan og endurbýgdan á ók- nomískt rættan hátt. Her- undir hugsar hann fyrst og fremst um at leggja tað til rættis á tann hátt, at tað ikki kemur at verða ein búskap- arlig byrða eftir at oljan er

farin í søguna. Hann vísti okkum á tær skeivu flögur- nar, vit høvdu gjørt í 80- unum. Ein av teimum vóru øll tey berghol, ið vórðu gjørd fyrri fáum árum síðani, ið nú krevja ábøtur, ið verða at gjalda úr okkara tóma landskassa. Ístaðin var hug- skot hansara, at vit, um vit fingi eina oljuvinnu við Føroyar, settu grunnar á stovn, har pengar verða settir av til framtíðar flögur, ið kunnu verða okkum at gagni seinna.

VINNA PENING EFTIR AT OLJAN ER UPPÍ

Við hesum meinar hann, at vit av einum møgulegum yvirskoti av eini oljuvinnu kunnu verða fyrri at gera flögur í infrastruktúrini á ein sámuligán hátt, samstundis sum vit seta nakað av okk- ara pengum í virðisbrøv uttanlands. Hetta kann koma at geva okkum eina tryggja framtíð, sjálvt eftir eina møgulega oljuvinnu.

Hetta er grundað á, at vit við at hava virðisbrøv í útland- um framhaldandi kunnu hava hesa inntøku í fram- tíðini. Í hesum sambandi er alneyðugt at hyggja at, hvussu skotar og hetlendingar hava borið seg at, tí teir eru væl á veg við at hækka vælfærdina hjá sær, og hetta er alneyðugt hjá okkum heima á klettunum, um vit framhaldandi hava sum mál at hava okkara fólk heima á klettunum. Alt hetta er tí treytað av, at borið verður rætt at. Bæði búskaparliga og mentanar- liga.

ÚTBÚGVINGAR- MÓGULEIKAR

Í sambandi við útbúgving- armøguleikar er eyðsæð, at skotar eru framarliga, tí at teir hava víst diri til at vísa á, at tað eisini ber til at hava aðrar vinnur gangandi, sjálvt um høvudsívnna teirra er oljuvinna.

Millum føroyingarnar á á oljuráðstevnunni var eisini Atli Dam, fyrrverandi lögmaður og nú stjóri í Realinum. Sofus Poulsen, føroyski umboðsmaðurin í Aberdeen var eisini á ráðstevni. Mynd Jan Müller